

Moderne kreftbehandling UØNSKET I NORGE

Av STEINAR
Q. ANDERSEN

Sverige og Danmark vil tilby en moderne kreftbehandling som kan redde livet til pasienter med vanskelige svulster. Norge sier blankt nei.

– Jeg mister helt piffen. Kanskje mest fordi det er så viktig at barn får tilbud om denne type behandling, sier professor Magne Guttormsen ved Universitetet i Oslo. Etter fire års kamp mot norske myndigheter er han i ferd med å gi opp.

Nærmere 1000 norske pasienter ville hvert år kunne ha nytte av den svært effektive behandlingen protonterapi, skriver forskningstidsskriftet *Apollon* som kommer ut ved Universitetet i Oslo denne uken.

Minimal skade

Metoden gjør legene i stand til å ødelegge kreftsvulster lokalisert dypt inne i pasienten og med minimal skade på omliggende vev

– Hvert sjuende krefttilfelle blir i dag ikke effektivt behandlet fordi svulsten sitter for tett inntil kritiske organer som hjerte, lever og virvelsøylen. Disse ville fått en ny sjanse med den nye metoden, sier Guttormsen

Han sier at metoden også er svært effektiv for svulster i hode, hjerne, nakke og prostata.

Også for kreftsyke barn er behandlingen svært velegnet, fordi man er redd for langtidsvirkninger ved strålebehandling av unge kreftpasienter.

– Med protonterapi er denne risikoen mye lavere. Mindre stråling til det friske vevet rundt svulsten fører til færre bivirkninger og svulster forårsaket av behandlingen, sier professor Dag Rune Olsen ved Radiumhospitalet.

Han kan ikke fatte at norske myndigheter fortsatt sier blankt nei til denne type kreftbehandling.

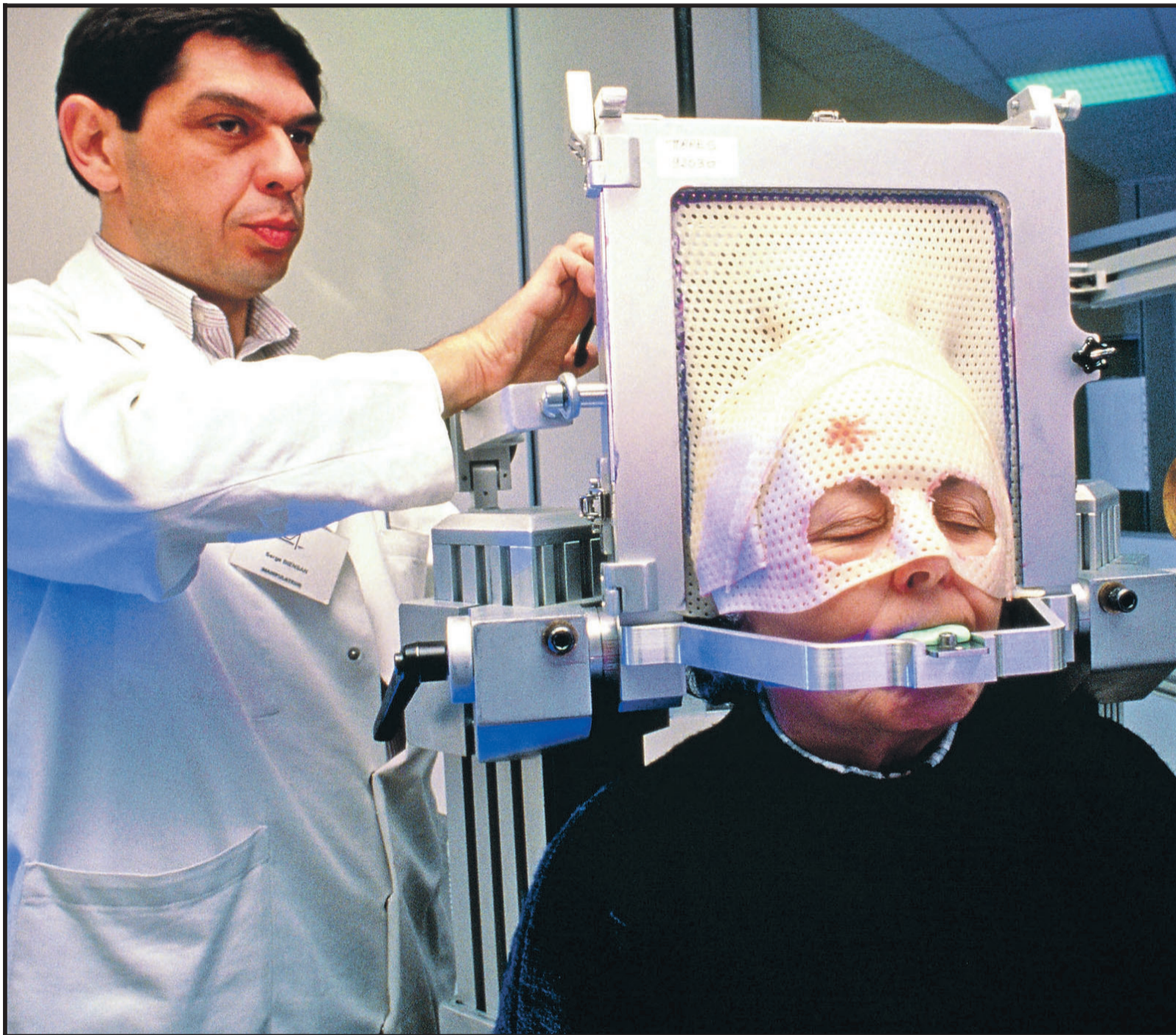
– Ikke noe nytt

Da de to professorene presenterte metoden for helse- og omsorgsdepartementet fikk de beskjed at de «ikke kunne ta hensyn til forskere som har vært i utlandet og hørt noe nytt». Da VG kontaktet departementet i forrige uke, fikk vi det samme korte svaret.

– Men dette er ikke nytt i det hele tatt. Metoden ble foreslått i 1946 og de første pasientene ble behandlet i 1954, sier Olsen.

På verdensbasis er 50 000 pasienter behandlet med metoden, og resultatene er påfallende gode. En japansk studie viser at de fleste pasienter med leverkreft overlever protonterapi, mens bare 23 prosent helbredes av den behandlingen som gis i Norge i dag.

– Protonterapi fører ifølge

UØNSKET: Selv om protonterapi kan vise til nærmest mirakuløse resultater, er kreftbehandlingen fortsatt uønsket i Norge.

...men Sverige og Danmark sier ja

en svensk utredning til færre bivirkninger, bedre livskvalitet og raskere friskmelding, sier Olsen.

Mens Danmark planlegger og Sverige er i full gang med å etablere tilbudet, sier norske myndigheter blankt nei. Årsak: Metoden er for eksperimentell og ingen etablert behandlingsmetode.

Avdelingssjef Ole Alexander Opdalshei i Kreftforeningen reagerer.

– Sånn bør det ikke være. Myndighetene bør høre på fagfolkene i denne saken, sier Opdalshei.

E-post: steinar.andersen@vg.no

FRISK I DAG: Da Steinar Ulsaker fikk hjemmesvulst kunne ikke norske leger hjelpe ham. Protonterapi i Boston i USA reddet livet hans.

Reddet livet

Av STEINAR Q. ANDERSEN og
GEIR OLSEN (foto)

Da Steinar Ulsaker (22) brått ble livstruende syk hadde ikke norske leger utstyr til å redde livet hans. Protonterapi i USA ble redningen.

– Jeg husker hvor rart det følte. Jeg bare satt foran TV og sank sammen, sier Steinar Ulsaker fra Vest-Torpa i Nordre Land. Han ble bevisstløs 24. oktober 2003 og måtte akuttopereres etter at en blødning fra en svulst inne i hodet trykket på hjernen.

Ulsaker kom seg raskt etter operasjonen, men måtte ha ytterligere behandling dersom han skulle overleve. Bare deler av svulsten var fjernet fordi den lå omkring hovedpulsårene til hjernen.

Undersøkelser viste at han hadde en sjelden kreftform i brusk. Cellegift virker ikke på denne type kreft og ved strålebehandling må man opp i meget høye stråledoser.

– Med det utstyret vi har i Norge kunne vi ikke gi dette uten å påføre ham alvorlig skade av hjernen og gjøre ham blind, sier professor og overlege Øyvind S. Bruland ved Radiumhospitalet.

– Vi har løpende kontakt med flere amerikanske kreftsentre. I Boston har de gjennom mange år utviklet moderne protonbehandling, sier Bruland som forteller at de raskt fikk aksept fra helsemyndighetene til å sende Ulsaker og hans foreldre til Boston. Behandlingen ble gitt over seks uker og kostet 400 000 kroner.

Ulsaker selv var aldri i tvil. – Tilbudet i Boston var et veldig